Липень-серпень, 2022 р.
№№13-15 (684-686)

Видається з березня 1993 року

МАЙБУТТЯ

Газета освітян Хмельниччини

Перебудуємо, перезапустимо, переможемо!

підтримка

Блокпост – для захисників

Майже 2 тисячі гривень за три дні – стільки зібрали юні волонтери у Хмельницькому. В одному з мікрорайонів міста вони облаштували блокпост. Зупиняють всі автомобілі, які їдуть вулицею. Не лише цікавляться, куди прямує водій і чи справжній він українець, а й просять фінансової допомоги для армії.

Ініціатором створення блокпоста став 9-річний Дмитро Тищенко. Разом з друзями-однодумцями вирішив зупиняти весь транспорт, що проїжджає їхньою вулицею. Прикладом для хлопця стали відео в соцмережах, в яких він побачив, як його однолітки допомагають Збройним силам України. Тож тепер діти щодня виходять на патрулювання.

Блокпостівці розповідають: раніше вони віддавали перевагу звичайним дитячим літнім розвагам: каталися на велосипедах і самокатах, грали в теніс та футбол. Тепер же у них – доросле заняття.

Батьки дітей підтримують та пишаються ними.

Вони зранку прокидаються – і в них уже робота. На телефон не мають часу. Це їх настільки захопило, вони зрозуміли, що хоч невелика частина, але допомога піде для оборони нашої країни, – розповідає мама блокпостівця Романа Тетяна Пасічник.

За три дні дітям вдалося зібрати майже дві тисячі гривень. Вони зізнаються: витратити кошти на свої потреби навіть не думали.

Аби передати гроші військовим, діти разом з батьками звернулися до Благодійного фонду «Волонтери Поділля».

Ми працюємо з 2015 року – такого не було. Діти не долучалися саме в такій формі. Були малюнки, домашня випічка, а так щоб конкретно допомога війську матеріально – це вперше, – розповідає волонтер фонду Олег Яницький.

Волонтери розповідають: кошти витратять на купівлю нових автівок для українських захисників. А діти тим часом продовжують свою роботу на блокпості.

літо

Відпочинок у Франції

На відпочинок до Французької Республіки поїхали 35 талановитих та обдарованих українських дітей. Це – переможці міжнародних, всеукраїнських, обласних, міських, районних олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад. Поїздка для них безкоштовна, повідомляють у Хмельницькій ОВА.

Така можливість для дітвори стала реальною завдяки співпраці з французькою стороною, яка активно допомагає Україні та Хмельницькій області зокрема. На транспортні витрати з обласного бюджету було виділено 200 тисяч гривень, від благодійної організації "Захисти Хмельниччину" – 75 тисяч гривень".

Упродовж трьох тижнів діти в супроводі відповідальних осіб, перекладачів і медичного персоналу будуть навчатись, активно відпочивати та відвідувати туристичні, історичні пам'ятки Франції.

проєкт

Осучаснюють інформатику

Ще до початку війни Міністерство цифрової трансформації анонсувало проєкт "Інформатика NewG", який буде фінансуватися Європейським Союзом. Зазначали також, що завдяки цьому проєкту застарілі уроки інформатики мають стати значно сучаснішими, відповідати всім вимогам Нової української школи.

– Майже випадково ми "наштовхнулися" на це повідомлення. І вирішили скористатися чудовим шансом взяти участь і подали заявку, – розповідає директорка Гвардійського навчально-виховного комплексу "Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, гімназія" Марія Ляхова. Як з'ясувалося заклад став єдиним на Хмельниччині, який обрали для участі в цьому пілотному проєкті. А загалом виявили бажання суттєво оновити предмет "Інформатика" понад 400 навчальних закладів із різних областей України. Координаційна рада з представників Міністерства освіти і науки, цифрової трансформації та фахівці цифрових технологій відібрали 50 шкіл, з них 13 – заклади обласних центрів, 17 – міських, 6 – зі столиці, 14 шкіл – із сільської місцевості.

У липні вчителька інформатики Гвардійської ЗОШ Ольга Зарицька стала учасницею першого вебінару, на якому відбулося ознайомлення з головними напрямами реформи ІТ- освіти на шкільному рівні, визначені координатори пілотного проєкту для кожного навчального закладу, головні завдання. У Гвардійському проєкт буде реалізовуватися для учнів 5-6 класів.

– Допоки про забезпечення новою комп'ютерною технікою, іншим устаткуванням не йдеться, – уточнює директорка закладу. Насамперед будемо впроваджувати календарне планування, анкетування, оцінювання і тому подібне на базі природничого класу, оснащеного комп'ютерами та інтерактивними дошками. Проте надіємося, що під час реалізації проєкту "Інформатика NewG" зможемо шкільну ІТ-освіту підняти на новий щабель, – додає Марія Ляхова.

С. ВАСИЛІВ.

добра справа

Діти прикрашають будівлі

Поки урбаністичне мистецтво муралів стрімко завойовує соціокультурне середовище наших міст, зокрема Хмельницького, у селах громади вирішили довести, наскільки українська автентика може нести красу і позитив барвистої народної символіки. Протягом липня вихованці гуртка образотворчого мистецтва Олешинського центру культури та дозвілля прикрашали самчиківським розписом стіни закладів культури у двох селах тергромади.

Цей вид українського декоративно-ужиткового мистецтва насправді є унікальним. На власні очі його можна було побачити ще у п'ятдесятих роках минулого століття. але з часом традиція розпису майже зникла. Друге життя самчиківський розпис отримав у 60-х роках XX століття. А зараз це автентичне диво набуло неабиякої популярності в Україні. На відміну від відомого петриківського розпису, самчиківському притаманні масивні малюнки, яким властива легка незграбність – округлі елементи малюнку не під циркуль, щоб було видно руку народного майстра. Однак усталеного канону немає, проте є обов'язкові елементи: колючки і безкінечник. Власне це й передали юні художники на величезних стінових полотнах. Тож відтепер рослинні візерунки мальовок на фасадах будинків культури в Олешині та Іванківцях стануть не лише окрасою, а й захистом і оберегом, адже самчиківський розпис має традиційний сакральний зміст, який спирається на слов'янські вірування та етнічну культуру. Надихнула дітей на таку творчість – керівниця гуртка, дизайнерка Марина Крисіна.

Нагадаємо, понад рік тому в селах Хмельницької ОТГ створили п'ять центрів культури та дозвілля для мешканців 24 сіл громади. Ці заклади покликані задовільнити потреби жителів громади у самодіяльній творчості, організації відпочинку, дозвілля, відродження, збереження й розвитку національної народної творчості та мистецтва.

чотирилапий герой

Пес Патрон у Хмельницькому

Чотирилапий талісман Державної служби з надзвичайних ситуацій пес Патрон побував днями у Хмельницькому. Трирічний службовий собака породи джек-рассел-тер'єр став легендарним із початку повномасштабного вторгнення російських окупантів в Україну. Він разом зі своїм наставником піротехніком Михайлом Ільєвим служить в ДСНС на Чернігівщині. Патрон бере участь у розмінуванні і "розповідає" на власній сторінці в соцмережах про мінну безпеку. Має численні нагороди, в тому числі й державну.

До Хмельницького знаменитий пес приїхав у супроводі чернігівської рятувальниці Ірини Щукіної. І одразу ж приступив до роботи.

Як повідомляють в ГУ ДСНС Хмельниччини, Патрон "провів" урок із безпеки для дітей на базі аварійно-рятувального загону спецпризначення. Малеча не лише отримала знання про мінну безпеку і раптом, а й море чудових емоцій від спілкування з Патроном, що так зараз важливо у важкий для країни час.

Далі пес-сапер пройшовся центральною вулицею Проскурівська, познайомився із перехожими, позував на фото, побував на центральному стадіоні "Поділля". Тут на нього чекали юні спортсмени. Спочатку урок від місцевих рятувальників про надзвичайні ситуації та як їм запобігти, а далі – знайомство із собакою-піротехніком.

Завітав Патрон і до першого в Україні військового шпиталю ветеринарної медицини, аби перевірити стан здоров'я. Огляд проводив відомий лікар та професор, керівник шпиталю Кирило Чумаков. Після огляду, медик резюмував: "Собака здоровий та готовий до виконання покладених на нього обов'язків".

"Патрон долучився до допомоги постраждалим від війни тваринам та організував збір коштів для них. З цих грошей ми надамо допомогу і Першому військовому шпиталю ветеринарної медицини на Хмельниччині", – сказала Ірина Щукіна.

Тож собака-сапер має ще одну відзнаку – спеціальну нагороду "За заслуги перед Хмельниччиною". Вручив її голова ОВА Сергій Гамалій.

"За заслуги перед Хмельниччиною – медаль, яку ми вручили Патрону за його роботу у розмінуванні деокупованих територій. За його плідну роботу у навчанні мінної безпеки дітей України", – сказав посадовець. начальник Хмельницької обласної військової адміністрації – Сергій Гамалій.

єдина країна

Діар відчув тепло подолян

Ще тиждень після початку війни вони залишалися у Харкові. Ночували переважно у бомбосховищі. Не відривали очей від повідомлень з величезною надією, що ситуація зміниться, що знову повернеться місто до мирного життя. Та з кожним днем вона ставала все жахливішою. Улюблені місця відпочинку, окраси Харкова перетворювалися в руїни. Залишатися в рідному місті було все небезпечніше. Але й тоді вони не наважилися б покинути його, якби не наполягали друзі. Три важких доби провели в дорозі, добираючись через блокпости, у величезній вервечці машин, що змушені були рухатися, як черепахи. Їхали на Хмельниччину, на батьківщину мами, з величезною тугою та тривогою про рідний дім, про школу, роботу, сусідів, друзів…

Тут, у Хмельницькому, і змушений був продовжити навчання одинадцятикласник Харківського університетського ліцею Діар Ахмад.

– Моя сім'я інтернаціональна. Батько народився в Сирії, мама – українка. Вони познайомилися, одружилися і майже тридцять років проживають у Харкові, – розповідає хлопець. – Батькові родичі також змушені були залишити свій дім через війну. Це дуже боляче… Я щодня думаю про свою школу, друзів, згадую свою кімнату, де було стільки затишку…

І коли в соцмережах побачив, що в наш міський парк – улюблене місце відпочинку харків'ян – влучили кілька снарядів, коли побачив на фото пошкоджені скульптури дітей (а вони подобалися всім без винятку), то таке відчуття, ніби стріляли й по тобі. Місто, яке ми так любили, яке ставало дедалі гарнішим з кожним роком, хочуть знищити, спопелити. Та ми віримо, що одного дня повернемося додому, що життя всіх харків'ян налагодиться. Дуже цього хочу і я, і моя сім'я, – продовжує розповідь Діар. – А в Хмельницькому я й не сподівався, що відчую таку доброзичливу атмосферу, таку підтримку в гімназії №1. Була можливість продовжити навчання у будь-якому закладі, але я дізнався, що за рейтингом Хмельницька гімназія №1, яку очолює Святослав Петрович Ратушняк, серед найкращих закладів. У рідному харківському ліцеї я був претендентом на золоту медаль і, відверто скажу, переживав, чи вдасться знайти взаєморозуміння з педагогами, з новими однокласниками. Хоч навчання було дистанційним, це не зменшувало ні навантаження, ні відповідальності.

Навпаки, кожен випускник, особливо з числа переселенців, думаю, розумів, що для того, аби успішно здати мультимедійний тест (це новація цього року), і потім стати студентом, треба докласти ще більше зусиль.

Скажу щиро, дуже переживав за іспит з української мови та історії України. Насамперед тому, що викладання в Харківському університетському ліцеї велося російською, в місті переважає також російська. А через те, що планував вивчати фізико-математичну спеціальність у виші, історії України приділяв не надто багато часу.

Та для себе вирішив, що зроблю все можливе, аби вивчити предмети на високий рівень. Додатково займався з учителями. Якщо відверто, завдяки дистанційним заняттям з учителькою української мови та літератури Віньковецького НВК Світланою Гаврилівною Саврій постійно прагнув вдосконалювати знання. Завдяки їй українську відкрив для себе по-новому як мову, яку вивчати надзвичайно цікаво.

В. СВІТЛЕНКО.

обнова

Зручні доріжки

Попри те, що досі остаточно не вирішено, яким чином буде проводитися навчання у школах Хмельницького в новому навчальному році, комунальники міста працюють над тим, аби дорога до шкіл для учнів була зручною. Пішохідну доріжку, розташовану поблизу двох навчальних закладів, оновлюють, викладаючи бруківкою. Зокрема, у мікрорайоні Виставка, біля НВК №30 та №21. На замовлення управління комунальної інфраструктури фірма-підрядник розпочала роботи два тижні тому. Зняли старий асфальт, встелили нове покриття та поставили бордюри. Також зробили систему водовідведення.

Загальна протяжність нової пішохідної доріжки – близько 70 метрів. Вартість робіт – майже 180 тисяч гривень. За словами мешканців сусідніх будинків, старий асфальт був майже повністю зруйнований потоками води під час злив – щоразу після дощу тут утворювалося «озеро». Тож хмельничани, які живуть поруч, оцінили оновлення та поки що ним задоволені.

Наразі у Хмельницькому ремонтують тротуари та пішохідні доріжки і поруч з іншими навчальними закладами. Зручніше діставатимуться на уроки школярі НВО №28 та вихованці дитсадка №56 на Озерній. Завершують викладання плитки на тротуарі й біля НВК №9 в мікрорайоні Ракове.

методичні рекомендації

Про викладання інформатики у 5-11 класах у 2022/2023 н.р.

Викладання інформатики у 2022/2023 н.р. в основній та старшій школі у закладах загальної середньої освіти буде здійснюватися відповідно до вимог:

- Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 (для учнів 5 класів);
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 No 1392 (для учнів 6-11 класів).

Реалізація змісту освіти з інформатики у 5-11 класах буде здійснюватися відповідно до навчальних планів:

- Типової освітньої програми (наказ МОН від 19.02.2021 №235) (для 5 класів);
- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 405 (для 6-9 класів);
- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464) (для 10-11 класів).

У 2022/2023 н.р. вивчення інформатики у 5-11 класах буде здійснюватися за програмами, розміщеними на офіційному веб сайті Міністерства освіти і науки України, які пропонуються брати за основу при плануванні освітнього процесу:

Класи (рівні)	Рік затвердження програми	Покликання	QR код
Основна школа (5-9 класи)			
5	Затвердження модельних програм розпочалось у 2021 р., процес триває, перелік оновлюється	https://bit.ly/3PkQFj9	
6-9	2017	https://bit.ly/2MSfiaw	
Поглиблене вивчення інформатики			
8-9	2016	https://bit.ly/2MSfiaw	
Старша школа (10-11 класи)			
Рівень стандарту	2017	https://bit.ly/2ByHkSA	
Профільний рівень			

Акцентуємо увагу, що у новому навчальному році для 5-х класів вступає в дію затверджена Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, яка розроблена відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти на продовження реформи «Нова українська школа».

Особливостями нового Державного стандарту є:

– запровадження низки інноваційних підходів, зокрема щодо оцінювання результатів навчання та організації освітнього процесу;

– варіативність Типового навчального плану;

– відсутність поділу на предмети, натомість є поділ на освітні галузі, в результаті чого освітній процес може відбуватись як через викладання окремих предметів, так і інтегрованих курсів;

– предмет «Інформатика» перенесено з освітньої галузі “Технології” до інформатичної освітньої галузі;

– зазначено компетентнісний потенціал для кожної освітньої галузі;

– запропоновано 7 варіантів базового навчального плану, відповідно до освітніх потреб здобувачів освіти;

– зазначено вимоги до обов’язкових результатів навчання учнів (раніше - до рівня загальноосвітньої підготовки учнів).

Щодо викладання інформатики у 6-11 класах 2022/2023 н.р. пропонуємо скористатись методичними рекомендаціями та матеріалами минулого навчального року, які розміщені за посиланням:

https://bit.ly/3bNA5uj (газета “Майбуття”, липень-серпень 2021 р., №№13-16 (660-663), ст. 34-40).

→ 6 ст.

методичні рекомендації

Про викладання інформатики у 5 класі

З 1 вересня 2022 року для п'ятикласників, які навчаються за програмами дванадцятирічної повної загальної середньої освіти, застосовується Державний стандарт базової середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898) [1]. Вимоги до обов'язкових результатів навчання в документі визначено на основі компетентнісного підходу. Описано ключові компетентності, наскрізні вміння та дев'ять освітніх галузей, за якими визначено вимоги до результатів навчання учнів, зокрема предмет «Інформатика» віднесено до інформатичної освітньої галузі. Компетентнісний потенціал інформатичної освітньої галузі та базові знання зазначені в додатку 13, вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з інформатичної освітньої галузі – в додатку 14 документа. У базовому навчальному плані (додаток 23) наведено 7 варіантів для різних класів (груп) розподілу загального обсягу навчального навантаження учнів закладів загальної середньої освіти, а також визначено рекомендовану та мінімальну кількість навчальних годин для вивчення кожної освітньої галузі. Різниця між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин у кожній освітній галузі може бути перерозподілена на інші освітні галузі, а також на вибіркові освітні компоненти.

На сайті ІМЗО опубліковані модельні навчальні програми для кожної освітньої галузі, а також програми міжгалузевих інтегрованих курсів, за якими може бути організоване навчання п'ятикласників з 2022/2023 н.р. Звертаємо увагу на те, що список програм може оновлюватись. Програми інформатичної освітньої галузі розміщені за покликанням: https://bit.ly/3C6DDmp.

Вибір учителем підручника має відповідати модельній програмі, за якою він підготовлений. Змінити вибір програми, за якою вже почалось навчання, вчителі зможуть лише після завершення першого (адаптивного) циклу, тобто після 6 класу. Про це, зокрема, йшлося на семінар-нараді з питань науково-методичного супроводу реформи Нової української школи «Організація освітнього процесу в 5-х класах закладів загальної середньої освіти», яку проводив Інститут педагогіки НАПН України https://bit.ly/3drjj4x. Тому рекомендуємо виважено здійснювати вибір програм, орієнтуючись і на запропоновані до програм підручники, які можуть створювати як автори програм, так й інші авторські колективи. Так, над підручником за модельною навчальною програмою авторів Пасічник О.В., Чернікової Л.А. працював інший авторський колектив, а автори програми своє бачення реалізації модельної навчальної програми представили на сайті https://bit.ly/3dmBVCW. Після завершення пілотування матеріали будуть розміщені на сайті дистанційного навчання інформатики "ДистОсвіта"

https://dystosvita.org.ua/.

Для забезпечення викладання інформатики у 5 класах було проаналізовано Лист МОН № №4.5/2303-21 від 06.08.21 року «Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі / 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа» [2, с.16-20]. Значна роль у документі приділяється оцінюванню навчальних досягнень учнів. З цією метою підготовлено ряд навчальних відеоматеріалів для вчителів, які викладатимуть у 2022/2023 н.р. інформатику та інші предмети в 5-х класах [3]. Матеріали розміщені у списку відтворення «Цифрові ресурси: НУШ, 5 клас» каналу YouTube, призначені для вчителів та демонструють процес використання цифрових технологій для розвитку критичного мислення учнів, проведення інтерактивних вправ, а також реалізації інструментів формувального оцінювання, розміщених у додатку 1 методичних рекомендацій, зазначених вище.

Про викладання міжгалузевих інтегрованих курсів у 5 класі

На сайті ІМЗО розміщені модельні програми міжгалузевих інтегрованих курсів для закладів загальної середньої освіти «STEM. 5-6 класи» (авт. Бутурліна О.В., Артєм'єва О.Є.) та «Робототехніка. 5-6 класи» (авт. Сокол І.М., Ченцов О.М.) [4], за якими є можливість викладати у новому навчальному році у 5-х класах та які реалізовують мету декількох освітніх галузей, у тому числі й інформатичну. Рекомендуємо також ознайомитись із типовим переліком засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів і STEM-лабораторій, затвердженим Наказом МОН України від 29 квітня 2020 року № 574 [5].

Програма курсу «STEM. 5-6 класи» містить п'ять змістових модулів, присвячених темам, що відповідають змісту природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей, спрямовані на дослідження феноменів природи, науки і техніки та пов'язаних із ними сфер діяльності людини за класифікатором професій. Модельна навчальна програма «Робототехніка. 5–6 класи» допоможе реалізувати мету природничої, інформатичної, математичної та технологічної галузей. Вчителям інформатики, які планують викладати курс робототехніки, рекомендуємо ознайомитись із навчальними відео списку відтворення «Робототехніка 5-6 класи» каналу YouTube [6]. У відео демонструється процес виконання проєктів, зазначених у програмі, зокрема у різних темах 5 класу, засобами ресурсу https://bit.ly/3w2925A. На цьому ресурсі є можливість програмувати мікрокомп'ютер Micro:bit, а за його відсутності використовувати вбудований симулятор плати. Крім того, програмувати Micro:bit можна у програмі Tinkercad (вкладка Circuits) https://bit.ly/2RoLPbz. Як одна з альтернатив мікроконтролера Micro:bit може бути використана плата Arduino uno та середовище Arduino IDE.

→ 7 ст.

Про використання підручників

В освітньому процесі заклади загальної середньої освіти можуть використовувати лише навчальну літературу, що мають грифи «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», «Схвалено для використання в освітньому процесі» або висновок «Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах». Перелік навчальної літератури постійно оновлюється і доступний на офіційному вебсайті Міністерства (https://mon.gov.ua) та на вебсайті ДНУ "Інститут модернізації змісту освіти" (https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/).

Згідно з наказом МОН від 08.02.2022 No 140, гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» отримали 9 підручників «Інформатика» для 5 класу закладів загальної середньої освіти таких авторських колективів:

– Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.;
– Джон Ендрю Біос;
– Коршунова О.В., Завадський І.О.;
– Морзе Н.В., Барна О.В.;
– Бондаренко О.О., Ластовецький В.В., Пилипчук О.П., Шестопалов Є.А.;
– Корнієнко М.М., Крамаровська С.М., Зарецька І.Т.;
– Тріщук І.В.;
– Глинський Я.М., Лисобей Л.В., Чучук О.І., Дячун В.В.;
– Козак Л.З., Ворожбит А.В.

Також рекомендуємо використовувати в роботі матеріали вебінарів, які були проведені науково-методичним центром викладання інформатики, інформаційно-комунікаційних технологій та дистанційного навчання Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти з представниками авторських колективів, на яких були презентовані авторські концепції підручників з інформатики:

Клас	Автори	Покликання на запис вебінару	QR код запису вебінару	Покликання на матеріали
6	Барна О.В. Шакотько В.В. Завадський І.О. Пилипчук О.П.	Про викладання інформатики у 6 класі https://bit.ly/3QdUN5D		https://cutt.ly/hGkY4BK
7	Чернікова Л.А. Пилипчук О.П. Коршунова О.В. Казанцева О.П. Барна О.В.	Про підручники з інформатики для 7 класу https://bit.ly/3JNQ4oI		https://cutt.ly/eGkYByp
8	Завадський І.О. Пилипчук О.П. Казанцева О.П. Барна О.В. Ривкінд Й.Я. Потієнко В.О.	Про викладання інформатики у 8 класі у 2021/2022 н.р. https://bit.ly/3QEJAed		https://cutt.ly/9GkUhr0
9	Пилипчук О.П. Барна О.В. Шакотько В.В. Завадський І.О. Потієнко В.О.	Про викладання інформатики у 9 класі 2022/2023 н.р. https://bit.ly/3BZFsBg		https://cutt.ly/hJ2PYRq
10	Барна О.В. Лисенко Т.І. Пилипчук О.П. Потієнко О.В.	Викладання інформатики у 2018/2019 н.р. https://bit.ly/3zTNxVG		https://cutt.ly/NGkUQZp
11	Потієнко О.В.	Презентація підручника "Інформатика (профільний рівень)"		https://cutt.ly/UGkUcRf

Про використання програмного забезпечення

У 2022/2023 н.р. здобувачі освіти 9 класів предмет «Інформатика» вивчатимуть за новими підручниками. Відповідно до діючої програми у 9 класі в розділі «Програмне забезпечення та інформаційна безпека» при вивченні теми «Архівування даних. Архіватори» пропонуємо скористатися вільними та безкоштовними програмами: для ОС Windows - 7-Zip (https://www.7-zip.org/) або архіватором PeaZip (https://peazip.github.io/) для операційних систем Linux, Windows, macOS.

Для підтримки вивчення тем розділу «3D-графіка» переважна більшість груп авторів підручників пропонують скористатися вільним програмним забезпечення з відкритим кодом Blender, яке можна завантажити з офіційного сайту https://www.blender.org/. На сайті містяться всі версії програми для різних типів і версій операційних систем, портативна версія Blender, а також посібник для користувачів.

→ 8 ст.

Слід врахувати, що зручний інтерфейс мають версії програмного засобу Blender від 2.5 до 2.79.

Версії 2.8 та вищі мають більш сучасний інтерфейс, проте навчальні матеріали попередніх версій не сумісні з зазначеними. У навчальних закладах, які мають застарілу техніку з ОС Windows XP, можна використовувати версії від 2.5 до 2.76b. Також при вивченні цієї теми альтернативою програмі Blender може стати онлайн-сервіс Tinkercad (https://www.tinkercad.com/).

У 9 класі продовжується вивчення теми, яку розпочато у 7 класі, «Опрацювання табличних даних» та розпочинається вивчення «Бази даних. Системи керування базами даних». При відсутності ліцензії на пакет офісних програм Microsoft Office варто звернути увагу на вільний пакет LibreOffice, який містить додатки для роботи з табличними даними (Calc) та базами даних (Base). Завантажити LibreOffice можна з офіційного сайту https://bit.ly/3PflXrn.

Для реалізації викладання розділу «Алгоритми та програми» у 9 класі автори підручників пропонують мову програмування Python. Вона є однією із затребуваних мов програмування. Завантажити її можна з офіційного сайту https://www.python.org/.

При викладанні інформатики в інших класах радимо використовувати програмне забезпечення, зазначене у методичних рекомендаціях минулого навчального року.

Про організацію дистанційного навчання

Для організації дистанційного навчання пропонуємо скористатися:

– Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (наказ МОН від 8 вересня 2020 року №1115 і зареєстровано в Міністерстві юстиції 28 вересня 2020 року за №941/35224);

– методичними рекомендаціями, поданими у листах МОН від 23.03.2020 No#1/9-173; від 02.11.2020 №1/9-609 “Щодо організації дистанційного навчання”;

– методичними рекомендаціями «Організація дистанційного навчання в школі» (авт.: А.Лотоцька, О.Пасічник), розроблених за підтримки МОН (https://cutt.ly/MynTayc).

З переліком платформ для онлайн-навчання, які рекомендує МОН можна ознайомитись у рекомендаціях.

При виборі платформи, інструментів та ресурсів для дистанційного навчання необхідно звертати увагу на такі критерії:

– наскільки ресурс та онлайн-інструмент допомагає досягнути очікуваних результатів навчання;

– універсальність – можливість використовувати ту саму платформу для всіх занять;

– зрозумілість інтерфейсу для дітей різного віку;

– доступність для дітей з особливими освітніми потребами;

– можливість використовувати на пристроях з різними операційними системами;

– безпечність – варто мінімізувати платформи, що збирають персональні дані дітей та педагогів.

Тривалість навчальних занять, визначених Законом України “Про повну загальну середню освіту” для 5-11 класів, під час дистанційного формату лишається незмінною (45 хвилин). Обмежується лише час безперервної роботи з комп’ютером для уникнення ризиків для здоров’я.

Відповідно до методичних рекомендацій дистанційне навчання може здійснюватись в синхронному та асинхронному режимах за допомогою:

– поєднання онлайн-занять через Zoom, Skype, Instagram, Facebook, Google Meet тощо;

– заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від учителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів;

– ретельно підібраних онлайн-сервісів для створення завдань роботи із подальшою перевіркою;

– використання безкоштовних веб-ресурсів і платформ, наприклад Google, Classroom, Moodle, Microsoft Teams тощо.

Синхронний режим (онлайн) – для пояснення або загального огляду матеріалу навчального заняття, практичного закріплення вивченого, застосування інтерактивних прийомів навчання, перевірки результатів навчання тощо.

Асинхронний режим (офлайн) – організація роботи без застосування комп’ютера (виконання вправ у робочому зошиті, робота з текстом і завданнями у підручнику, виконання творчих завдань тощо). Також наприкінці заняття вчитель може повернутися до режиму відеоконференції (для обговорення виконаних завдань, рефлексії, роботи з електронною освітньою платформою тощо).

Структура дистанційного уроку майже не відрізняється від структури очного. В ньому мають бути тема і план уроку, завдання для повторення вивченого на попередньому уроці, актуалізації опорних знань, новий теоретичний матеріал, практична робота (при необхідності), завдання на рефлексію або завдання з оцінкою для контролю знань учнів.

Санітарний регламент передбачає, що під час роботи з технічними засобами навчання обов’язковим є виконання вправ з рухової активності та гімнастики для очей.

Відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (https://bit.ly/3PjhvrN), не менше 30% навчального часу, передбаченого освітньою програмою школи, має організовуватися в синхронному режимі.

Пропонуємо до використання в роботі:

– ментальні карти “Вчителю, методисту та консультанту: освоюємо сервіси для дистанційного навчання” (https://bit.ly/3zP9B3z) та "Онлайн-сервіси та ресурси для уроків інформатики 5-11 класів" (https://bit.ly/3BY26tW);

– збірники ХОІПППО “Методика дистанційного навчання” (https://bit.ly/3AgQqRG) та “Професійна діяльніть учителя в умовах цифрової трансформації” (https://hoippo.km.ua/?p=5959);

– розділ Цифровий хаб (https://info.hoippo.km.ua), який розміщений на сайті Науково-методичний центр викладання інформатики, ІКТ та ДН (https://info.hoippo.km.ua).

→ 9 ст.

методичні рекомендації

Про участь учителів інформатики в обласній педагогічній виставці «Освіта Хмельниччини на шляхах реформування»

Пропонуємо до використання у роботі матеріали вчителів інформатики, які представлені на постійній педагогічній виставці "Освіта Хмельниччини на шляхах реформування" у 2022 році:

– Варбанець Олег Васильович, Варбанець Світлана Василівна (Старокостянтинівська міська об'єднана територіальна громада), Збірник задач з програмування для учнів 7 класу закладів загальної середньої освіти;

– Коваль Жанна Леонідівна (Славутська міська об'єднана територіальна громада), "Майстерня коміксів в контексті фізики та інформатики" навчально-виховний, творчий проєкт https://bit.ly/3vZKrhP;

– Ковальчук Тетяна Олександрівна (Кам'янець-Подільська міська об'єднана територіальна громада), Веб Технології (сайт) https://bit.ly/3drneP4;

– Лошак Наталія Олександрівна (Староостропільська сільська територіальна громада), Тематичне оцінювання з інформатики в середовищі Classtime. Методичний посібник для закладів загальної середньої освіти https://bit.ly/3PyXnCh;

– Мища Ольга Леонідівна (Славутська міська об'єднана територіальна громада), Електронний збірник контрольних та практичних робіт з теми "Алгоритми та програми" мови програмування Python у 7-9 класах;

– Пиріжок Орислава Володимирівна (Хмельницька міська об'єднана територіальна громада), Комп'ютерна графіка на уроках інформатики. Практичні завдання у векторному редакторі Inkscape, навчальний посібник;

– Творча група: Гуменюк Оксана Василівна (керівник), Шамрай Лариса Василівна (Дунаєвецька міська територіальна громада), STEM-навчання та інформатика. Розробки STEM-уроків інформатики та математики, методичний посібник https://bit.ly/3dqKuNd.

Рекомендуємо використовувати матеріали попередніх років, які розміщені на сайті «Цифрова лабораторія прогресивного педагогічного досвіду Хмельницького ОІППО» за посиланням: https://vystavka.hoippo.km.ua/

Використані джерела

1. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: Постанова КМУ від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: https://bit.ly/3QJudkN.

2. Лист МОН України №4.5/2303-21 від 06.08.2021 «Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі / 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа. URL: https://bit.ly/3drom5g.

3. Сологуб О. С. Цифрові ресурси: НУШ, 5 клас. Список відтворення каналу YouTube. URL: https://bit.ly/3pg1ZlW.

4. Міжгалузеві інтегровані курси. ДНУ ІМЗО. URL: https://bit.ly/3vZ7bOU.

5. Типовий перелік засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів і STEM-лабораторій: Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 квітня 2020 року № 574. URL: https://bit.ly/3SYtZZ5.

6. Сологуб О. С. Робототехніка 5-6 класи. Список відтворення каналу YouTube. URL: https://bit.ly/3BY6x84.

7. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти. URL: https://bit.ly/3dmN2vE.

Віталій РЕБРИНА, Вероніка МАКСИМЕНКО, Наталія НАКОНЕЧНА, Олександра СОЛОГУБ, методисти НМЦ викладання інформатики, інформаційно-комунікаційних технологій і дистанційного навчання Хмельницького ОІППО.

учнівське самоврядування

Школа лідерства і самоствердження

Відповідно до Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходів щодо її реалізації до 2025 року у період війни, яку розв'язала російська федерація, виникає нагальна потреба переосмислення зробленого і здійснення системних заходів. Ці заходи спрямовані не тільки на володіння певною сумою знань, умінь і навичок, а й здатністю активно включитись у демократичні процеси, що відбуваються в нашій країні, а саме бути самодостатніми громадянами-патріотами, готовим до виконання громадянських і конституційних обов'язків. Спираючись на такі позиції та згідно із Конституцією України, Закону України «Про освіту» та «Про загальну середню освіту», Конвенції про права дитини, громадське самоврядування в закладі освіти – це право учасників освітнього процесу як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування колективно розв'язувати питання організації та забезпечення освітнього процесу, захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення, а також брати участь у громадському нагляді та в управлінні закладом. Учнівське самоврядування – це одна з форм громадського самоврядування в школі, яке здійснюється учнями безпосередньо і через органи учнівського самоврядування. Учні мають рівні права на участь в учнівському самоврядуванні, зокрема на участь у роботі дорадчих (консультативних із певних питань), робочих та інших органів самоврядування, а також вільно обирати та бути обраними до виборних органів учнівського самоврядування.

Вищим органом учнівського самоврядування є загальні збори або учнівська конференція, які скликаються не рідше одного разу на рік і вирішують поточні важливі справи шкільного життя. Постійним керівним органом учнівського колективу є шкільна рада учнівського самоврядування (ШРУС), під керівництвом якої в системі самоврядування діють сектори або комісії. Виконавчий орган (учнівський комітет, рада учнівського колективу, рада старост, парламент) є підзвітним загальним зборам. Рішення органів учнівського самоврядування має дорадчий характер.

Саме учнівське самоврядування в навчальних закладах різних типів є уособленням демократичної атмосфери, формою самодіяльної організації шкільного життя, важливим чинником самовиховання особистості, формування лідерських якостей. Реалізують його органи учнівського самоврядування, котрі складаються з виборних або уповноважених осіб від класних колективів, яким доручено планувати колективні творчі справи, розподіляти доручення між учнями, перевіряти їх виконання, координувати та об'єднувати роботу первинних осередків.

Основним завданням учнівського самоврядування є формування й розвиток соціально активної, гуманістично спрямованої особистості з глибокою усвідомленою громадянською позицією.

Основною метою учнівського самоврядування є:

• сприяння розвитку творчої особистості учнів;

• гармонійний розвиток особистості;

• формування активної позиції кожної особистості;

• вироблення вмінь і навичок співпраці;

• забезпечення виконання учнями своїх обов'язків та захист їхніх прав;

• формування повноцінного громадянина держави, нового українця, з урахуванням національних та європейських цінностей.

Учнівське самоврядування має низку можливостей для формування ініціативної, здатної приймати нестандартні рішення особистості, розвитку творчого потенціалу учнів, навчає самостійності й відповідальності, створює широке поле для їх самовизначення, саморозвитку й самореалізації. Це дає можливість відвернути їх від асоціальних форм поведінки, допомагає розвинути громадську активність, виховати почуття власної гідності, проявити себе в конкретній справі, бути спроможним взяти на себе моральну відповідальність перед суспільством.

Структура учнівського самоврядування повинна бути гнучкою, варіативною і залежати від можливостей педагогічного та учнівського колективів, інтересів і запитів школярів, традицій закладу тощо. Тому, саме керівник закладу освіти сприяє та створює умови для діяльності органів учнівського самоврядування. А з питань захисту честі, гідності та/або прав дітей керівник учнівського самоврядування має право на невідкладний прийом керівником закладу освіти. Останній зобов'язаний розглянути усну чи письмову вимогу керівника учнівського самоврядування про усунення порушень та вжити заходів відповідно до правил внутрішнього розпорядку та/або законодавства.

Органи учнівського самоврядування мають право:

• брати участь в обговоренні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, організації дозвілля, оздоровлення, побуту, харчування;

• проводити за погодженням з керівником закладу освіти організаційні, просвітницькі, наукові, спортивні, оздоровчі та інші заходи та/або ініціювати їх проведення перед керівництвом закладу освіти;

• брати участь у заходах (процесах) із забезпечення якості освіти відповідно до процедур внутрішньої системи забезпечення якості освіти;

• захищати права та інтереси учні;

• вносити пропозиції та/або брати участь у розробленні та/або обговоренні плану роботи закладу освіти, змісту навчальних програм;

• через своїх представників брати участь у засіданнях педагогічної ради з усіх питань, що стосуються організації та реалізації освітнього процесу.

→ 11 ст.

Школа лідерства і самоствердження

У своїй діяльності органи учнівського самоврядування спираються на законодавство, правила внутрішнього розпорядку та положення про учнівське самоврядування закладу освіти (за наявності).

Так, на сьогодні учням надано більше прав і повноважень, створено широкі можливості для самореалізації кожного; вони здобувають управлінські вміння, навчаються жити в демократичному суспільстві. Цінність учнівського самоврядування полягає в тому, що учні ґрунтовно та всебічно проникають у сутність своїх прав та обов'язків. Відповідальні справи, управління життям школи спочатку доручають частині активу, а потім й усьому учнівському колективу. Тому від початку організації учнівського самоврядування було чітко сформульовано права й обов'язки кожного активіста. Органи учнівського самоврядування взаємодіють із педагогічним колективом школи на засадах співпраці, що сприяє творчій діяльності дітей і дорослих.

Для ефективної діяльності учнівського самоврядування необхідні такі умови:

– подолання формалізму в діяльності учнівського самоврядування і педагогічного керівництва ним. Воно має займатися конкретними справами, з його рішеннями необхідно рахуватися і педагогічному колективу, і адміністрації школи;

– залучення членів самоврядування до процесу оновлення змісту діяльності школи, боротьби з негативними явищами у середовищі учнів;

– надання самоврядуванню реальних прав і обов'язків та визначення прав і обов'язків для кожного учня;

– підбір до органів самоврядування неформальних лідерів-авторитетів учнівського колективу;

– повага педагогів до самостійних рішень учнівського колективу і його органів;

– кваліфікована, тактовна педагогічна допомога учнівському активу, навчання його складної справи управління з використанням інтерактивних форм, методів, прийомів;

– запровадження практики зміни функцій керівника і підлеглого в дитячому колективі. Педагогічно доцільно, щоб у роботі органів учнівського самоврядування брало участь якомога більше учнів, і їхній склад постійно оновлювався. Це дасть змогу значній частині школярів набути організаційних навичок.

Систематичне звітування членів самоврядування перед колективом дає можливість здійснювати контроль за їх діяльністю, а також запобігає можливим зловживанням становищем у колективі.

Налагодження дієвої системи учнівського самоврядування в кожному навчальному закладі сприяє набуттю учнівською молоддю необхідних знань, умінь і досвіду громадської та соціальної дії.

Окремими напрямами реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходів щодо її реалізації до 2025 року є:

– створення сприятливих умов, які встановлені на законодавчому рівні для діяльності молодіжних організацій, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, що беруть участь у процесі національно-патріотичного виховання;

– розроблення та упровадження системи заходів з метою реалізації концепції національно-патріотичного виховання;

– реалізація положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл»(«Джура»).

Впровадження зазначених вище заходів можна здійснювати крізь призму діяльності учнівського самоврядування.

Отже, учнівське самоврядування – це педагогічна технологія, яка сприяє розвитку громадянських, патріотичних якостей дитини в системі демократичних взаємин виховного колективу на принципах самореалізації, самодостатності та самоорганізації особистості. Саме тому учнівське самоврядування відіграє важливу роль у житті закладу освіти і суспільства.

Наталія РАТУШНЯК,
методистка НМЦ виховної роботи, позашкільної освіти та інформаційно-видавничої діяльності Хмельницького ОІППО.

Центр, що притягує, інформує, збагачує

Діяльність бібліотеки Нової української школи у 2022-2023 н.р.

Бібліотека є одним із найважливіших структурних підрозділів закладу загальної середньої освіти, який здійснює бібліотечно-інформаційне забезпечення учасників освітнього процесу та надає допомогу педагогам у всебічному розвитку особистості школяра з глибоко усвідомленою громадянською та соціальною позицією, системою наукових знань та ціннісних орієнтацій.

У Рекомендаціях до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти (Державна служба якості освіти України. Київ — 2021) акцентується на тому, що «…У закладі освіти шкільна бібліотека виконує інформаційну, навчальну та методичну функції. Діяльність бібліотеки спрямована на розвиток інформаційної культури учнів. Шкільний бібліотекар виконує функцію консультування з пошуку інформації для педагогічних працівників та учнів. Простір бібліотеки максимально зручний для використання проєктної роботи, проведення інтегрованих уроків, інформаційно-просвітницьких заходів, неформального спілкування тощо».

Шкільна бібліотека – це своєрідний центр школи, де задовольняються інтелектуальні та індивідуальні потреби педагогів та учнів. Здобувачі освіти і педагогічний колектив використовують шкільну бібліотеку, як інтегральну частину їхнього спільного життя: аналіз і пошук інформації, перегляд навчальної літератури.

Особистісно-орієнтована модель освіти, відповідно до концепції НУШ, зорієнтована на формування у школярів компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві, зокрема, уміння читати і розуміти прочитане, уміння висловлювати думку усно і письмово, інформаційно-цифрову компетентність, інформаційну та медіаграмотність, розуміння етики роботи з інформацією, що має стати пріоритетом у діяльності шкільних бібліотек.

Напрошується висновок: для того, щоб зреалізувати основні функції та напрями діяльності бібліотеки, максимально використовувати її освітній потенціал, необхідно налагодити партнерські відносини і співпрацю педагогічного колективу із бібліотекарями закладу. Ці взаємини будуються на педагогічних засадах партнерства: учитель зі своїм професійним багажем знань; бібліотекар з його індивідуальністю і творчим потенціалом. Їхня взаємодія спрямована на те, щоб:

– розвивати і навчати школярів з усіх предметів, розширюючи кругозір і поглиблюючи їхні знання;

– вдосконалювати інформаційні навички та інформаційні знання учнів;

– допомагати здобувачам освіти вчитися компетентно сприймати повідомлення в мас-медіа та уміти створювати власний медіа-продукт;

– надавати допомогу в пошуку, підборі, сортуванні та використанні інформації;

– організовувати заходи, спрямовані на виховання культурної і соціальної самосвідомості та сприяння емоційному розвитку школярів, пропагувати й заохочувати до читання;

– готувати і проводити проектну, дослідницьку роботу, що виконуються у освітньому середовищі, яка залучає бібліотеку;

– дотримуватись академічної доброчесності під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності.

Серед виховних напрямів найбільш актуальними виступають громадянсько-патріотичне, духовно-моральне, військово-патріотичне та екологічне виховання як складові національно-патріотичного виховання, що відповідають нагальним вимогам і викликам сучасності (Наказ МОН від 6 червня 2022 р. №527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки У країни від 16.06.2015 № 641»).

Основними функціями шкільної бібліотеки є інформаційна, освітня, культурна, комунікаційна, дозвіллєва.

Інформаційна функція забезпечує доступ до інформації, задовольняє інформаційні потреби учнів, учителів та інших категорій працівників закладів освіти з використанням власних інформаційних ресурсів, бібліотечних та інформаційних мереж і систем інших відомств; освітня – сприяє освіті та вихованню особистості; культурна – формує духовний розвиток учнів, залучає їх до цінностей вітчизняної та світової культури, створює умови для репродуктивної та продуктивної культурної діяльності; комунікаційна – передбачає обмін інформацією, надає користувачам доступ до документів; дозвіллєва – сприяє змістовному проведенню вільного часу учнів, створенню творчого комунікативного майданчика.

Реалізація цих функцій безпосередньо пов'язана з моральним, естетичним та патріотичним вихованням учнівської молоді.

Важливим завданням бібліотеки є забезпечення освітнього процесу в напрямі національно-патріотичного виховання молоді. Зокрема, це систематична популяризація серед учнів національно-патріотичних ідей, максимальне розкриття книжкового фонду та пропагування літератури з патріотичної тематики, виховання засобами читання національної свідомості, патріотизму, громадянськості та бажання пізнати свою історію.

У творчій співпраці з педагогічним колективом бібліотекарі ЗЗСО працюють за такими напрямами:

– духовно-моральне виховання – утвердження в свідомості й почуттях учнів патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України, виховання високої громадянської активності, шанобливого ставлення до родини, батьків, сімейних традицій, культивування кращих рис української

→ 13 ст.

Центр, що притягує, інформує, збагачує

Діяльність бібліотеки Нової української школи у 2022-2023 н.р.

ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережливого ставлення до природи;

– історико-краєзнавче – виховання в учнів любові до своєї „малої" Батьківщини, рідного краю, співвітчизників, формування почуття національної гордості, національної самосвідомості, толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;

– історико-патріотичне та цивільно-правове виховання – здобуття знань з історії нашої держави, виховання поваги до Конституції України, законів України, державної символіки, прав і обов'язків громадянина України;

– військово-патріотичне виховання – підвищення престижу військової служби, формування позитивного образу Збройних сил України, готовності до виконання військового обов'язку;

– екологічне виховання – нагромадження в людини екологічних знань, розкриття сутності світу природи, середовища існування людини, яка повинна бути зацікавлена у збереженні його цілісності, чистоти, гармонії.

Форми роботи бібліотеки мають бути цікавими, змістовними, емоційними, розрахованими на дітей різного віку. Важливо, щоб учні мали змогу виявити творчість, ініціативу, самостійність, відчували від участі в заходах радість і задоволення.

Серед методів і форм патріотичного виховання пріоритетна роль належить активним, що передбачають демократичний стиль взаємодії, самостійний пошук істини й формування критичного мислення, ініціативу й творчість. До таких методів належать: соціально-проектна діяльність, ситуаційно-рольові ігри, соціограма, метод відкритої трибуни, соціально-психологічні тренінги, інтелектуальні аукціони, "мозкові атаки", ігридраматизації. У творчому арсеналі активних методів – створення проблемних ситуацій, ситуацій успіху, аналіз конфліктів, моделей, стилів поведінки, прийняття рішень, демократичний діалог, педагогічне керівництво лідером і культивування його авторитету, використання засобів масової комунікації, методики колективних творчих справ, традицій, символіки, ритуалів, засобів народної педагогіки.

Традиційними є бесіди, диспути, лекції про славну історію країни і рідного міста; різні форми роботи з книжкою, періодичною пресою; демонстрація тематичних слайдів, відеороликів, ілюстрацій, буктрейлерів; прослуховування тематичних аудіозаписів; ознайомлення з українським фольклором і народним мистецтвом – казками, прислів'ями, приказками, піснями, іграми, народною творчістю, вишивкою, розписом; популяризація творчості вітчизняних письменників, композиторів, художників. В арсеналі активних форм – цільові прогулянки, екскурсії визначними місцями, до пам'ятників, монументів захисників Вітчизни, в історичні та краєзнавчі музеї, відвідування тематичних виставок; участь у святах, доброчинних акціях.

Орієнтовні вимоги до нового бібліотечного простору відображені у проекті Мінрегіону, що реалізується спільно з Міністерством освіти і науки та органами місцевого самоврядування. Його мета – модернізація шкільної інфраструктури, створення умов для надання якісних та доступних освітніх послуг в умовах децентралізації та реформи Нової української школи.

Інформаційний посібник зі створення Нового Освітнього Простору розроблений за чотирма напрямками: енергоефективність, безбар'єрність та умови для інклюзивного навчання, сучасне обладнання, мотивуючий простір / режим доступу: https://decentralization.gov.ua/education/novyi-osvitnii-prostir /.

Шкільна бібліотека як фізичний простір передбачає забезпечення всіх учасників освітнього процесу доступом до просторово-відокремлених зон, оснащених робочими місцями, технічним обладнанням і комунікаційною інфраструктурою.

Інформаційно-освітній простір бібліотеки є динамічним організованим середовищем, створеним у результаті спільної діяльності всіх структурних підрозділів закладів загальної середньої освіти із застосуванням широкого спектра новітніх інформаційних технологій, зокрема для:

– учнів початкової школи – виховання культури читання,

– учнів середньої школи – формування інформаційної культури,

– старшої школи – формування сталого прагнення до пошуку інформації.

Бібліотекарі зорієнтовують свою діяльність на основні напрями: популяризація книги та читання, формування й розвиток у школярів читацької компетентності, складової інформаційної культури особистості, що поєднує комп'ютерну грамотність, вміння працювати з традиційними видами інформації, робити критичний аналіз та оцінку отриманої інформації, надання допомоги учням в самостійному вивченні матеріалів, підготовці до олімпіадних робіт, конкурсів, матеріалів у галузі міжпредметних зв'язків.

Серед актуальних форм роботи – інформування учнів і педагогічного колективу про нові надходження до бібліотек, проведення бесід, диспутів, діалогів, бібліотечних уроків, презентацій книг, літературних аукціонів, вікторин, читацьких конференцій, усних журналів тощо.

Основою діяльності бібліотеки є документі ресурси на різних носіях інформації, що утворюють бібліотечний фонд. Основна мета формування фонду — досягнення відповідності його складу завданням і потребам читачів, створення максимально повного, обґрунтованого, єдиного фонду документів на традиційних та електронних носіях інформації.

→ 14 ст.

Центр, що притягує, інформує, збагачує

Діяльність бібліотеки Нової української школи у 2022-2023 н.р.

Користувач повинен мати можливість працювати з інформаційними документами як у паперовому вигляді, так і на електронних носіях, літературними колекціями, енциклопедіями, словниками, довідниками, з навчальної літературою, журналами, переглядати компакт-диски, відеофільми, прослуховувати аудіокасети, друкувати будь-яку інформацію, необхідну для освітніх потреб, самостійно удосконалювати знання за допомогою інтерактивних технологій.

Розширюючи перелік послуг, бібліотека дедалі ширше запроваджує нові засоби надання доступу до інформації, застосовуючи для цього різні засоби комунікації:

– на основі документального обслуговування;

– на основі бібліографічного обслуговування;

– інформаційний супровід масових заходів (читацьких конференцій, семінарів, виховних годин, презентацій, творчих зустрічей, літературних і музичних вечорів тощо);

– організація змістовного дозвілля учнів;

– організація пізнавальної творчої діяльності учнів.

Предметом бібліотечної послуги можуть бути документи та їх копії, бібліографічна інформація (уточнений бібліографічний опис, списки, покажчики літератури); тематичні добірки і дайджести (фрагменти текстів різноманітних документів, виявлені й скомпоновані відповідно до змісту й логіки читацького запиту); консультації, що полегшують читачам самостійний пошук інформації, роботу з традиційними й електронними документами тощо.

Отже, враховуючи можливість і потенціал бібліотеки закладу загальної середньої освіти, при плануванні роботи на 2022-2023 навчальний рік можуть бути організовані такі заходи, що передбачають:

– презентації чи представлення бібліотеки освітнього закладу, де розкриваються як її можливості та досягнення щодо впровадження сучасних технологій для розширення інформаційного простору користувача бібліотеки, так і проблеми в роботі (у цікавій формі подається інформація про читачів і актив бібліотеки, про вірних друзів, помічників, партнерів, однодумців, творчого активу тощо);

– підвищення рівня національно-патріотичного виховання учасників освітнього процесу передбачити у планах роботи закладів освіти у 2022/2023 н.р. (Наказ МОН № 527 від 06 червня 2022 https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-deyaki-pitannya-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-v-zakladah-osviti-ukrayini-ta-viznannya-takim-shovtrativ-chinnist-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-16062015-641);

– заохочення до читання спрямовані на популяризацію дитячого читання, зокрема: екскурсії до бібліотеки для першокласників і дошкільнят; бібліотечні уроки «Скарби книжкової полиці»; віртуальні подорожі «У світ української казки / книги»; ознайомитись з найкращими зразками української, світової та краєзнавчої літератури; періодичними виданнями; літературою для дорослих та дітей; тижні Читання.

– дні зустрічі з письменниками і видавцями, творчими особистостями, фахівцями різноманітних професій, презентації нових видань, театралізовані вистави літературних творів, відео- і WEB-перегляди, Дні інформації, Дні професійної спільноти / Методичний день;

– дні відкритих дверей для батьків, учителів, громади; круглих столів присвячені актуальним питанням діяльності шкільної бібліотеки: «Шкільні бібліотеки та інформаційна безпека дітей в Україні», «Виховний простір шкільної бібліотеки», «Книжки, що здатні змінити світогляд», «Професійне орієнтування наших випускників» «Виховання патріота-громадянина України»;

– організацію тематичних виставок літератури: виховання громадянина-патріота на прикладах кращих традицій національної та світової культури; формування загальнокультурних і громадянських цінностей та ціннісного ставлення школярів до суспільства і держави, інших людей, праці, природи, мистецтва; здоровий спосіб життя; допомогу освітньому процесу тощо;

– книжкові виставки (традиційні та онлайн) і виставки учнівських виробів і малюнків, присвячені улюбленим книжковим героям, письменникам-ювілярам, найпопулярнішим книжкам, новим надходженням до бібліотеки, святу бібліотеки / школи, селищу / місту;

– конкурси; літературні ігри, вікторини, брейн-ринги, змагання ерудитів, квести, онлайн-мандрівки, пізнавальні години;

– дні дозвілля: фільманаліз – перегляд документальних фільмів, екранізацій книжок сучасних українських письменників, українських мультфільмів; гра у настільні та інтерактивні ігри; бібліотечний арт-майданчик з малювання, творчі заняття у стилі хендмейд; бібліо-терапія;

– здійснення моніторингу бібліотечної діяльності, анкетування, опитування серед учнівської спільноти, педагогів, батьків «Бібліотека сьогодні: погляд читача» та «Шкільна бібліотека майбутнього», «Яка бібліотека потрібна тобі», «Я читач», «Імідж бібліотеки», «Що потрібно майбутньому абітурієнту»;

– популяризацію діяльності бібліотеки на шпальтах друкованих видань, у веб-просторі, професійних зібраннях, педагогічних радах;

– створення позитивного іміджу та рекламу діяльності бібліотеки на широке інформування читацької аудиторії з метою формування активного попиту.

Валентина ФАРВАРЩУК,
методистка НМЦ виховної роботи, позашкільної освіти та інформаційно-видавничої діяльності Хмельницького ОІППО.

знай наших!

Микола Лукаш – український поліглот

"Поліглот, який за три тижні міг вивчити найскладнішу мову.

Інтелектуал, який пам'ятав узагалі все, що бачив, почув або прочитав.

Дисидент, здатний на мужній вчинок.

Перекладач, який спромігся іншим народам розтлумачити глибину творів їх літературних геніїв.

Українець, який відроджував і розширював можливості рідної мови.

І при цьому чоловік, який дитиною до 4 років був німим, окрім книжок нічого матеріального не вважав за цінне, невибагливий до побуту, тонкий лірик, дотепний жартівник, але сором'язливий у стосунках з жінками, палкий футбольний фанат.

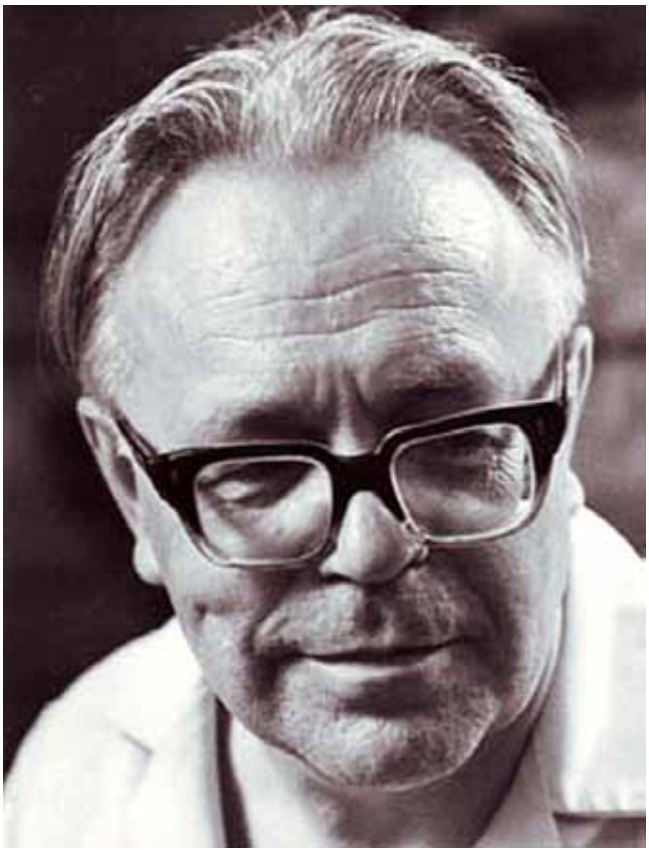

Про Миколу Лукаша казали, що знає 30 мов. А він уточнював, що добре — лише 18. Себе вважав не перекладачем, а поетом. Не згіршим, аніж його сучасники Ліна Костенко чи Микола Вінграновський.

Його улюбленою лайкою було:

— Ви, перекладачі!

Маючи неймовірне відчуття слова і талант лінгвіста, Микола Лукаш міг стати геніальним поетом або письменником: його вірші з зошита інтимної лірики "Розмова з нею" (1963 р.) вражають своєю образністю і тонким ліричним звучанням. Проте свідомо обрав переклад.

Важко в це повірити, але народився він німим і до 4 років не міг говорити, зазнавав принижень однолітків. Лукаш згадував: "Я все розумів, але сказати нічого не міг". Коли в його рідний Кролевець, що на Сумщині, заїхав циганський табір, то Микола весь час проводив з циганчатами. І коли табір виїхав з містечка, він зник. Помандрувавши довший час з табором він повернувся додому, набувши навиків жабрака... і опанувавши мову ромів. Згодом, вдома, заговорив українською.

До школи Микола потрапив випадково. У перший клас пішов його брат Іван. Микола долучився до брата і сів поруч нього за парту. Ніхто його не зміг відмовити та згодом зарахували на навчання.

Отримав дві освіти – історика і педагога, правда, з перервою на війну.

Ще в студентські роки одного разу його запросила до себе однокурсниця Фаїна, напів'єврейка-напівгрузинка. Її бабуся необачно на ідіш сказала: мало нам твого тата-грузина, а тут ще цей слов'янин-плебей! Лукаш тут же відповів давньоєврейською і завершив на ідиш. Бабуся остовпіла, а він гордо забрався геть.

Під час війни двічі був поранений.

Потім учителював, викладав у виші, вчителював і працював у редакціях журналів.

Протягом життя він ніколи не вдягав пальта, за будь-яких морозів, шокуючи всіх, хто бачив його вперше. Коли Лукаш учителював, якось його покликав директор школи і питає:

– "Миколо Олексійовичу, Ви матеріаліст?

– Так, а що?

– А чого ж Ви поширюєте ідеалізм серед населення?

– Як?

– А от послухайте, що кажуть у селі: "Він або святий, або з ним нечиста сила, якщо він у такий мороз так ходить..."

Для друзів і колег він був не Микола, а ЛукАш.

"Всє хахли і адінакі –
Вори да ізмєннікі.
Раньше шлі у гайдамакі
А теперь – в пісьмєннікі".

У п'єсі "Народний Малахій" Миколи Куліш назвав українців нацією "дядьків і перекладачів", нездатних на власну творчість. Та Лукашеві переклади були такі, ніби вони в оригіналі були написані українською.

Йому вказували, що слід бути ближчим до оригіналу.

— Та я перекладаю не з української, а на українську, — відповідав.

Переклад "Фауста" Гете лежав у рецензентів три роки. Докоряли, що його "Фауст" стилізований під козаччину, бо лиш козаки зверталися одне до одного "пане-брате". А Лукаш мовчки показував на рядок оригіналу - "Herr-Bruder".

Лукашів переклад "Фауста" був визнаний Німецькою академією наук найкращим у світі. Гете писав «Фауста» понад 40 років і жоден перекладач не спромігся перекласти його до кінця. Утруднювали переклад різностиль, віршований розмір та використання Гете брутальної німецької лайки.

→ 16 ст.

знай наших!

Микола Лукаш – український поліглот

А фантасмагорію другої частини цього шедевру не могли розшифрувати самі німецькі дослідники. Лукашів переклад тривав майже два десятиліття до 1952 року. Він єдиний, хто зробив повний переклад "Фауста".

Лукаш наполягав на тому, що "Фауст", "Дон Кіхот", інші світові шедеври написані "дуже німецькою", "дуже іспанською" тощо – отже, й перекладати треба "дуже українською".

Його переклади найчастіше були багатші за авторські твори. Приміром, у Маяковського:

"Шел я верхом, шел я низом, строил мост в социализм".

У Лукаша звучить:

"Йшов я верхом, низом ліз, міст мостив в соціалізм".

Він жив в той час, коли українську мову спрощували і уніфікували до мови московитів. А Лукаш, навпаки, вважав російську мову запозиченою українською. Й казав, що пора позичене забирати. Навіть хрущовська "кузькина мать" — наш вислів, і нічий більше.

Із такими висловлюваннями він міг легко опинитися там, де кінець географії – на сибіру серед "буржуазних націоналістів". Та зліпити з Лукаша ідеологічного ворога було непросто. Бо всі мали його хоч і за геніального, але дивака.

Його дотепні діалоги ставали легендарними, швидко поширювались і були у всіх на язиці.

В Ірпені Лукаш зустрічає прозаїка С. І питає:

– А що Ви зараз робите?

– Пишу мемуари.

– А Ви вже нарешті дійшли до того місця, де позичили у мене 200 карбованців?

Микола Лукаш сварився з головним редактором "Барвінка" за те, що цей дитячий журнал почав видаватися у нас і російською мовою.

– Так Ви тоді грамотно за словником перекладіть і свою назву. Знаєте, як ця квітка "барвінок" називається угро-фінською московською мовою?

– Ні, – здивувався той.

– "Могільнік!"

Видавництво "Дніпро" якось запропонувало Миколі Лукашеві перекласти "Як гартувалась сталь" Островського.

– Перекласти? – здивувся той. – Для цього треба, аби автор бодай чогось наклав!

Один із найпотужніших інтелектуалів не мав ученого ступеня і не вважав за потрібне його мати.

В Миколі Лукашеві поєднувалось непоєднуване: він обідав у ресторанах і голився лише в перукарні та був байдужим до побуту; вдягався благенько та водночас екстравагантно; був душею компанії та мовчазним самітником.

Він виніс із дому газову плиту, бо бракувало місця для книжок і величезної картотеки української лексики, яку він зберігав у ящичках означеними певними літерами. У ящичку на літеру "Г" він нібито зберігав гроші, які не так часто, але траплялися. Якось зазирнув у ящичок на літеру "Щ" і побачив там живу мишу. Дуже був сердитий, що вона забралася не під властиву літеру.

Знайомі якось попросили його перекласти інструкцію до якогось імпортного товару. Він швидко переклав. А коли запитали, якою ж мовою написано, відповів:

— Я її не знаю. Мабуть, котрась з скандинавських. Хоча мови знав на рівні діалектів і часових відмінків.

Коли партійним діячам викрикували "ура", Лукаш лише лукаво посміхався, бо знав, що в перекладі з тюркської це означає "бий!".

Коли кегебістські провокатори віталися з ним "Христос Воскрес", Лукаш відповідав: "слава кпсс".

Ще одна бувальщина, яка шириться інтернетом як анекдот, насправді, з життя ЛукАша, – "Було це на пло¬щі Калініна, біля Головної пошти, на зупинці таксі. Я зайняв чер¬гу та й щось собі читаю. Коли це бачу, двоє хлопчаків втислись переді мною. Я їх відшив, читаю далі. Дивлюсь, аж двоє дам пе¬реді мною з'явились поза чер¬гою, гадаючи, ніби я не заува¬жив їхньої з'яви. Я поглянув на них та й питаю: «Цікаво, куди це такі гарні жіночки кваплятьcя?». А одна з них: "А ми на етом хохляцком тєлячьєм язикє нє поні¬маєм". «Хорошо, я вам переве¬ду: «Куда вы, бл*ди, претесь?». Черга репнула з реготу, а їх як корова язиком злизала. Симпа¬тія черги була на моєму боці".

Був азартним чоловіком. Серед улюбленого: футбол, більярд і доміно. "Гляньте лишень, – говорив ЛукАш, - яке море емоцій. Де ще чистокровний русак після вдалого для динамівців матчу може тикати в бік Москви дулі й щосили кричати: «На!.. Викуси!".

У ЛукАша були юнацькі пристрасті, але посправжньому і безнадійно закохався у студентку КДУ. Вона була коханням усього його життя.

→ 16 ст.

знай наших!

Микола Лукаш – український поліглот

Більше він нікого й ніколи не любив. Вона чотири рази була заміжня і мала четверо дітей. Коли вона розлучилась з третім чоловіком-п'яницею, Лукаш вчергове сватався до неї, щоб узяти її з дітьми. Відмовила, але до самої смерті приязнилася з ним і підтримувала дружні стосунки.

"Хто більше, хто менше —
ми всі Дон Кіхоти,
Самі собі створим
своїх Дульсіней.
Хоч це нас вганяє
в сердечні сухоти,
Зате піднімає
над рівнем свиней".

Працював несамовито. Перекладав тільки з оригіналу. Ніколи не перекладав на замовлення. Лукашеві можна було замовляти виключно те, що він сам собі замовляє...

Але траплялося і йому байдикувати, що своєю чергою породило популярний в творчих середовищах термін "злукашитися", тобто за відсутності натхнення впадати в неробство. За це у Спілці письменників його називали безпутним генієм.

Після виходу у 1964 році Лукашевого "Декамерону" вся українська література розділилася на долукашівську і післялукашівську. В "Декамероні" Бокаччо, де він відреставрував українську мову середніх віків, до всіх приказок і афоризмів Боккаччо Лукаш знайшов точні українські відповідники – переклав їх лемківськими та бойківськими діалектами.

Микола Лукаш створив шість словників, зокрема, словник фразеологізмів.

Свого часу він уклав словник українських матюків "Моя матюкологія". Коли його не стало, його рідна сестра, викладачка української мови та літератури, знайшла цей словник і спалила його.

За лист на підтримку Івана Дзюби, якого засудили за дослідження "Інтернаціоналізм чи русифікація?" Лукаша називали українським Дон Кіхотом. В листі він написав: "Прошу ласкаво дозволити мені відбути замість вищевказаного Дзюби І.М. визначене йому судом покарання". Заяву не прийняли. Але Спілці письменників згори наказали: виключити Лукаша із членів спілки. Кілька разів голосували, але не набиралася більшість голосів за виключення. Тоді його виключили наказом.

"Вліз, як сліпе теля в яму" — звучало у письменницькому середовищі. Невибагливий у побуті, непристосований до життя, Микола Лукаш виявився здатним на мужній вчинок, коли йшлося про гідність та честь. Хоча і сам про себе іронізував:

"Гей, Миколо, і охота з себе корчить Дон Кіхота?".

Він таки був дисидентом, але і в цьому відрізнявся від інших учасників опору: легковажний, самоіронічний і дотепний. Та й не могло бути інакше, бо перекладач – за своєю природою космополіт, а за родом занять – націоналіст.

У найскрутніші моменти свого життя Лукаш рятувався гумором - писав, як він їх назвав "шпигачки". Закономірно, що після "відлучення від Спілки" його "шпигачки" розцвіли буйним цвітом. Після фактичної заборони друкуватися і згадувати його ім'я в пресі він вдався до своїх "шпигачок" і псевдонім обрав собі відповідний – Микола Нежурись.

* * *

Коли якась душа німа,
То значить - вже її нема.

* * *

У вас якийсь паскудний звих,
Що голову морочите:
Я пам'ятник собі воздвиг,
А ви собі як хочете.

* * *

Прекрасний цей світ
тим, що
інших нема:
Моя вільна,
моя добровільна
тюрма.

* * *

Десь є
Досьє.

* * *

Дуже важко в сірій масі
Не згубитись сіромасі.

* * *

Він ще живе,
старий пошляк...
Коли його вже
трафить шляк?

* * *

Усмішка-відписка,
усмішка-розписка
Ніколи не сходить
у нього із писка.

* * *

Не позичай ні в кого грошей,
Це розрахунок нехороший:
Береш на день, на рік,
А віддаєш навік.

* * *

Хто б як там не хотів,
Це ясно кожній миші:
Часи уже не ті,
А стануть ще не тіші.

* * *

Бувають же такі дебіли —
не зна, де чорне, а де біле!

Два десятиліття вимушеного безробіття ерудит світової слави носив на барахолку безцінні книжки з своєї бібліотеки, ходив напівголодним. Допомагали справжні нечисленні друзі і підробітки під чужим ім'ям. Саме в цей час у Лукаша з'явився потяг до "пляшки-пузашки, відради душі". Але навіть у цьому знав свою міру і дотримувався певних принципів: належну йому дозу горілки виливав у фужер, примовлячи: "Ми з тобою не п'яниці, цяпати чарками нам не годиться".

Тільки у 1979 році Лукашу зняли "заборону на професію" і знову дозволили публікувати переклади.

Тричі Лукаша висували на здобуття Шевченківської премії і тричі його кандидатуру відхиляли.

1984 року вийшла збірка його перекладів віршів Гійома Аполлінера про яку він традиційно зіронізував, що поезії Аполлінера "самі французи не можуть перекласти французькою".

Ще через два роки з'явилася остання велика робота Лукаша – переклад п'єси Вільяма Шекспіра «Троїл і Крессіда».

Він започаткував "барокову" традицію українського перекладу і довів, що є постаттю світового рівня.

Перекладацька спадщина Миколи Лукаша спростувала московитський міф про "меншовартість", загумінковість і вторинність української культури.

Лукаш не встиг закінчити переклад "Дон Кіхота". Згодом її з дотриманням Лукашевого стилю завершив Анатоль Перепадя.

А свою давнішню мрію – здійснити переклад "Гаргантюа і Пантагрюель" Микола Лукаш уже не встиг.

книжкова полиця

Доповнять навчальну програму

До обласної бібліотеки для дітей імені Т.Г.Шевченка надійшло ряд цікавих та актуальних книг. Вони стануть у нагоді при висвітленні окремих тем шкільної програми з інформатики, економіки, психології, хімії…

♦ Маєвський Є. IT-енциклопедія для дітей / Є.Маєвський. – Київ: Саміт-книга, 2020. – 264 с.

Ця книжка про інформаційні технології, які ми для зручності називаємо скорочено IT. Завдання книжки – допомогти з'ясувати основні поняття, пов'язані з комп'ютерами, як розвивалася та наука і технологія, яка сьогодні є однією з найпоширеніших і найуживаніших у світі. А ще, аби плідно працювати з комп'ютерами, треба розуміти, як вони влаштовані, яким чином працюють. Допоможе у цьому дана книжка. Адже в ній доступно, популярно і просто описана будова комп'ютерів, структура їх програмного забезпечення, комунікації та мережі, безпека в IT, IT-бізнес.

♦ Бінгем Д. Мої гроші: як розумно витрачати, заробляти і заощаджувати кошти / Д.Бінгем, Г.Бейсі; іл.: Н.Лещнікофф, Ф.Гаррісон; пер. з англ. В.Левицька. – Київ: Книголав, 2021. – 200 с. – (Дитяча полиця).

Упродовж життя людині доводиться мати справу з грішми: покупки у крамницях, оплата житла, подарунки друзям та багато іншого. У цій книжці просто і зрозуміло розповідається про всі таємниці успішного керування грішми. Тут зібрано безліч практичних порад, як заробляти гроші та як їх розумно витрачати і планувати наперед, щоб грошей вистачало на всі потреби. Із книги ви дізнаєтесь, як керувати витратами, як відкласти гроші на подарунки і заощадження.

♦ Вермонд К. Таємне життя грошей: дитячий путівник світом готівки / К.Вермунд; іл. К.Генмер. – Харків: Vivat, 2019. – 159 с.

Книга допоможе довідатися про те, як впливає на наше життя готівка і чому вона більш значуща, ніж банківські рахунки та навіть великі інвестиції. Грунтуючись на різноманітних джерелах – від старовинних казочок до новітніх досліджень – автор книги розплутує загадкові шляхи грошей і розкриває, що воно таке насправді – ота химерна, захоплива й водночас невід'ємна частина нашого життя. Книжка неодмінно навчить читачів правильно поводитися з грішми. Вона адресована дітям старшого шкільного віку, але буде корисна і дорослим.

♦ Шляхов А. Хімія на пальцях / А.Шляхов; пер. О.Кобелецька. – 2-е вид., доопрац. і випр. – Київ: Форс Україна, 2021. – 400 с.

Хімія – чарівна наука. Чарівна без перебільшення, бо вивчає перетворення одних речовин на інші. Її прийнято вважати складною, важкою для розуміння наукою. Та насправді це не так. Хімія вкрай логічна. У ній все відбувається згідно з законами. Ця книга допоможе вам з'ясувати, що таке хімія. Вона однаково знадобиться і тим, хто розпочинає вивчати цю науку, і тим, хто нею захоплюється. Адресована і дітям, і дорослим. Написана просто і зрозуміло про хімію органічну та неорганічну, про хімічний зв'язок, про основні класи неорганічних речовин та багато іншого.

♦ Голдінг С. Як залишатися позитивним і визволити свого внутрішнього оптиміста / С.Голдінг; пер. з англ. М.Козиренко. – Харків: Ранок, 2020. – 160 с.

Через швидкі темпи сучасного життя та різні перешкоди, які виникають на нашому шляху, ми легко зосереджуємося на негативі. Але так не має бути! Ця книжка – своєрідний путівник, який навчить кожного помічати все хороше навколо себе і створювати світ, сповнений позитиву. Тут є поради від авторки, рецепти гарного настрою, формули, як бачити і робити позитивне, про основи позитиву, вправи на позитивність. У книжці зібрані також поради та ідеї, які можуть покращити ваш настрій, допоможуть мислити позитивно та стати найяскравішою і найщасливішою людиною.

♦ Кей К. Код упевненості для дівчат: досвід реальних дівчат, які дали волю впевненості та зробили щось дивовижне / К.Кей, К.Шипмен; пер. з англ. Ю.Григоренко; іл. Н.Ловсон. – Харків: Vivat, 2020. – 208 с.

Ця книжка адресована дівчатам і допоможе їм стати впевненою та популярною. Авторки винайшли рецепт, як самостійно досягти упевненості в собі. Гаєчки та гвинтики впевненості, дівочі дилеми та ключі до їх розв'язання – все викладене на сторінках цієї книжки. Грунтується вона на дослідженнях про те, що таке упевненість і як її набути. Прочитавши книжку, ви навчитеся створювати свої Коди Впевненості, навчитеся бути справжніми, перетворюючись на дівчину-дію, та багато іншого.

Л.МАРЧУК,
головний бібліотекар
Хмельницької обласної бібліотеки
для дітей імені Т.Г.Шевченка.

Видання Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Адреса редакції: 29015, м.Хмельницький, вул. Озерна, 14, кімната 101.
Електронна пошта: majbuttya@gmail.com
Адреса сайту: http://visnyk.hoippo.km.ua/maibutia
Свідоцтво про реєстрацію: серія Хц, №175.

Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати текст.